

İ Ç T İ H A T L A R

KAMU HUKUKU

I — UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI

HİZMET SÖZLEŞMESİNİN FESHİ — TAZMİNAT — ADLİYE

Özü : İzinli bulunduğu sırada işine nihayet verilmiş olduğundan bahisle ilgili İzmir İşçi Sigortaları İdaresi aleyhine açılan davalara bakmağa adliye mahkemesi vazifelidir.

Şevki Sonsuz vekili Avukat Ahmet Seyhan imzasiyle Uyuşmazlık Mahkemesine verilen 25/4/1957 günlü dilekçede; Devlet Şûrası Beşinci Dairesi ile İzmir Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından aynı dava hakkında verilen vazifesizlik kararlarından dolayı hâdis olan selbi vazife uyumsuzluğunun çözümlenmesi istenilmiştir. Uyuşmazlık Mahkemesinin 8/6/1957 günlü celsesinde dosyadaki kâğıtlar tamamen okunup Başkanun Sözcülüğünün davanın rüyetinin adli kazaya taallük eylediğine mütedair mutalâası alındıktan sonra icabı görüşülüp düşünüldü :

Davacı tarafından adli ve idari kaza mercilerine ayrı ayrı açılan davalarda «İzmir İşçi Sigortaları hastahanesinde dahiliye mütehassısı iken davalı sigorta müessesesinin gösterdiği lüzuma binaen yapılan muayenesinde dört ay istirahatlı bulunduğu belirtildiği halde bu rapor süresi içinde görevine son verildiğinden bahisle hakkında tatbik edilen işe son verme işleminin iptaline ve mükteseb haklarının iadesine» karar verilmesi istenilmiştir.

Aynı dava adliye mahkemesine de açılmış ve mahkemenin bidayeten verdiği hüküm temyiz mahkemesi dördüncü hukuk dairesince bozulması üzerine, davacının 3659 sayılı kanuna tabi kadro karşılığı maaş alan bir memur durumunda bulunmuş olması mucib sebebine dayanılarak vazife noktasından reddedilmiştir.

İşçi Sigortaları Kurumunun kuruluşuna ve müstahdemleriyle olan münasebetlerine mütedair bulunan 4792 sayılı kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasında kurumun özel hukuk hükümlerine tabi bulunduğu açıkça gösterilmiş ve müstahdemlerin ücret ve kadro dereceleri bakımından bu kanunda tanzim edici ahkâm vazolunmuş olarak aften 3659 sayılı kanun hükümlerinin tatbiki mevzuu bahsedilmiştir.

Dava; Kurumca müstahdeme, vazifeye son verme şeklinde tatbik edilen muamelenin kanunsuz ve haksızlığına mütedair bulunmaktadır. 4792 sayılı kanunda işe son verme halinin memurun kanunun hükümleri

çerçevesinde mütalâa olunacağına dair sarîh veya zimmi bir hüküm mevcut olmadığı gibi bunların istihdam tarzları ve vazifeden ne şekilde çıkarılacakları âmme hukuk kaideleri ve nizamlarıyla tesbit ve tanzim edilmiş ve aksine olarak birinci maddesinde bu kabil hallerde dahi hususi hukuk hükümlerinin uygulanacağı açıklanmıştır. Bu esası ihlâl eder mahiyette her hangi bir hüküm mevcut olmadığına nazaran; mücerret ücret bakımından müstahdemlerin 3659 sayılı kanun hükümlerine tabi bulunduğu nun dercedilmesi sadece aylık ve ücretlerinin tâyinine taallûk eden barem muamelelerine münhasır bulunmasına binaen mezkûr müesseselerin ez-cümle tekaüt ve barem muameleleri gibi hukuku âmme kanun ve nizamlarıyla tanzim kılınmış olup idare sahasına dahil ve idari kazanın murakabesine tabi bulunan tasarruflar haricinde kalan vazifeye son verme muamelesinin hususi hukuk nehcine tabi olma halini bertaraf edemez. Şu hale göre kurum müstahdemlerine verilecek aylık ve ücretlerin binnetice barem derecelerinin tayin ve tesbit şeklinin bir âmme kanununda yazılı hükümlere bağlanması kurumun işgal sahası itibarıyla hususi hukuk rejimine tabi bulunma vasfını ihlâl edemeyeceği gibi hizmet akdinin tek taraflı bir irade izhariyle feshi şeklinde tecelli eyleyen dava konusu muamelesine de bir idari tasarruf vasfı bahşeyemez zira; işe nihayet verme muamelesi; ücret tediyesi şekil ve suretine mütedair hükümlerle münasebetdar değildir.

İşte bu mülâhazalarla, davanın adliye mahkemesinde rüyeti icabeylediğinden İzmir Birinci Hukuk Mahkemesince ittihaz olunan 29/3/1957 tarihli vazifesizlik kararının kaldırılmasına ve keyfiyetin mahalli mahkemesine bildirilmesine 8/6/1957 tarihinde ekesriyetle karar verildi.

E. 957/24, K. 957/38.

VERGİ BORCU İÇİN HACİZİN KALDIRILMASI — ADLİYE

Özü : Üçüncü şahsın vergi borcundan dolayı şirket emvaline konulan haczin kaldırılması talebiyle şirket tarafından hazine aleyhine açılan davaya bakmağa — 6383 sayılı kanun hükümleri gereğince — Adliye mahkeme-vazifelidir.

Asır Limited Şirketi tarafından Maliye Hazinesi aleyhine İstanbul 14 Asliye hukuk hâkimliğine açılan davanın görülmesi sırasında davalı vekili tarafından ileri sürülen vazife itirazının reddedilmesi sebebiyle vazife konusunun tetkiki Başkanun sözcülüğünden talep olunmasına binaen Uyuşmazlık Mahkemesinin 8/2/1958 tarihli celsesinde dosyadaki kâğıtlar okunduktan ve müracaatın şekline uygun olarak müddetinde yapıldığı anlaşıldıktan ve kanun sözcüsünün davanın rüyetini idari kâza mer-

ciine ait bulunduğu yolundaki mütalâası dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Davanın konusu; üçüncü şahsın vergi borcundan dolayı dâvacı şirket emvaline konulan haczin kaldırılması isteminden ibarettir. 6183 sayılı kanunun tatbiki sebebiyle zuhur edecek ihtilâflar ve ezcümle mahcuza istihkak davalarının adliye mahkemelerinde hal edileceği bu kanun hükmü iktizasındandır. Mezkûr kanunun 15 inci maddesine ilişkin itirazların ancak borçlu tarafından yapılabileceği de müteakıp maddelerde gösterilmiştir. Bu itibarla; konusu belirtilen, mahcuza istihkak maksadını güden ve üçüncü şahıslar tarafından açılan davanın rüyeti adliye mahkemesine ait bulunmasına binaen başkanun sözcülüğünün vârit görülmeyen talebinin reddine 8/2/1958 tarihinde ittifakla karar verildi.

E. 957/57 K. 958/4.

İDARENİN MÜLKİYETE MÜDAHALESİNİN MEN'İ — ADLİYE

Özü : Hava meydanına kalbedilen gayrimenkulüne vaki müdahalenin men'i ile duçar olduğu zararın tazminini için M. M. Vekâleti aleyhine açılan davaya bakmaya adliye mahkemesi vazifelidir.

İbrahim Saygılı tarafından M. M. Vekâleti aleyhine Akhisar Asliye hukuk mahkemesine açılan davanın görülmesi sırasında davalı vekili tarafından ileri sürülen vazife itirazının reddedilmesi sebebiyle vazife konusunun tetkiki başkanun sözcülüğünden talep olunmasına binaen Uyuşmazlık Mahkemesinin 8/2/1958 tarihli celsesinde dosyadaki kâğıtlar okunduktan ve müracaatın şekline uygun olarak müddetinde yapıldığı anlaşıldıktan ve kanun sözcüsünün davanın rüyetinin idari kaza merciine ait bulunduğu yolundaki mütalâası dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Davanın konusu : Gayrimenkulünü hava meydanına kalbeden davalı M. Müdafaa Vekâletinin müdahalesinin men'iyle bu yüzden duçar olduğu zararın tazmini talebinden ibaret olup; malikinin rıza ve muvafakata dışında akdi veya kanuni hiç bir sebebe istinat olunmadan idarenin ferde ait gayrimenkulü işgal eylemesinden mütevellit ihtilâfın hususi hukuk hükümlerine göre halli icap eylediğinden ve usulsüz surette el konulan gayrimenkulün âmmenin ihtiyacına tahsis edilmesi; işbu fuzuli işgale, idari bir fiil karakteri bahşeyemeyeceğinden, aynı hakka müntehi olan davanın adliye mahkemesinde görülmesi icap eylemektedir. Bu mülâhazalara binaen; Başkanun sözcülüğünün vârit bulunmayan talebinin reddine 8/2/1958 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

E. 957/58 K. 958/5.